

НАПОМЕНЕ УЗ ЗАВРШНИ РАЧУН
2017 ГОДИНЕ

Врбас, јун 2018. године

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

- Предузеће је регистровано у АПР-у 20.03.1978 године;
- Већински власник је ИНВЕЈ А.Д. из Земуна, са 68,54% акција;
- Основна делатност је производња јестивих уља и биљних масти (1041);
- Акције су присутне на опен маркету, под ИСИН - РСВИТЛЕ13992;
- Седиште је у општини Врбас - 21460 Врбас, Кулски Пут бб;
- На дан 31.12.2017. године било је 319 запослених.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

У складу са Законом, за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима, велика правна лица, правна лица која имају обавезу састављања консолидованих финансијских извештаја (матична правна лица), јавна друштва, односно друштва која се припремају да постану јавна, независно од величине, примењују Међународне стандарде финансијског извештавања (у даљем тексту: “МСФИ”).

МСФИ, у смислу Закона, чине Концептуални оквир за финансијско извештавање, Међународни рачуноводствени стандарди - МРС, Међународни стандарди финансијског извештавања - МСФИ и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда, накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Решењем Министарства финансија Републике Србије бр. 401-00-896/2014-16 од 13. марта 2014. године (“Службени гласник РС”, бр. 35/2014) утврђен је званичан превод Концептуалног оквира за финансијско извештавање и основних текстова МРС, односно МСФИ издатих од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“ИАСБ”), као и тумачења стандарда издатих од стране Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (“ИФРИЦ”) у облику у којем су издати, односно усвојени.

Износи у приложеним финансијским извештајима Друштва исказани су у хиљадама динара, осим уколико није другачије назначено. Динар (РСД) представља функционалну и извештајну валуту Друштва. Износи исказани у РСД заокружени су на најближу хиљаду осим ако није другачије назначено.

Садржина и форма образаца финансијских извештаја и садржина позиција у обрасцима је прописана Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике (“Службени гласник РС”, бр. 95/2014 и 144/2014).

Приложени финансијски извештаји представљају редовне (појединачне) финансијске извештаје Друштва за 2017. годину.

Основне рачуноводствене политике примењене за састављање ових финансијских извештаја наведене су у Напомени 3. Ове политике су конзистентно примењене на све приказане године, осим ако није другачије назначено.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (Наставак)

2.1. Основе за вредновање

Финансијски извештаји су састављени према концепту набавне вредности, осим некретнина, постројења и опреме који се исказују по фер вредности која се заснива на периодичним проценама које врше екстерни независни проценитељи.

2.2. Утицај и примена нових и ревидираних МРС/МСФИ

Рачуноводствене политике и процене коришћене приликом састављања ових финансијских извештаја су конзистентне са рачуноводственим политикама и проценама примењеним у састављању годишњих финансијских извештаја Друштва за 2014. годину.

(a) Нови стандарди, тумачења и измене постојећих стандарда на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени у Републици Србији

До датума усвајања приложених финансијских извештаја, следећи МРС, МСФИ и тумачења која су саставни део стандарда, као и њихове измене, издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, односно Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, ступили су на снагу 1. јануара 2016. године и раније и као такви су применљиви на финансијске извештаје за 2016. годину, али још увек нису званично преведени и објављени од стране Министарства финансија, па самим тим нису ни примењени од стране Друштва:

- Измене МРС 32 “Финансијски инструменти: презентација” - Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Измене МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 27 - “Инвестициони ентитети” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Измене МРС 36 “Умањење вредности имовине” - Обелодањивања о надокнадивом износу нефинансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Измене МРС 39 “Финансијски инструменти: признавање и одмеравање” - Новација деривата и наставак рачуноводства хеџинга (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- ИФРИЦ 21 “Дажбине” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Измене различитих стандарда (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МРС 16, МРС 24 и МРС 38) које су резултат пројекта годишњег унапређења стандарда, “Циклус 2010-2012”, објављеног од стране ИАСБ-а у децембру 2013. године, првенствено кроз отклањање неконзистентности и појашњење текста (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године);
- Измене различитих стандарда (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МРС 40) које су резултат пројекта годишњег унапређења стандарда, “Циклус 2011-2013”, објављеног од стране ИАСБ-а у децембру 2013. године, првенствено кроз отклањање неконзистентности и појашњење текста (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године); и
- Измене МРС 19 “Примања запослених” - Дефинисани планови доприноса (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2014. године).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (Наставак)

2.2. Утицај и примена нових и ревидираних МРС/МСФИ (Наставак)

(а) Нови стандарди, тумачења и измене постојећих стандарда на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени у Републици Србији (Наставак)

Иако руководство Друштва сматра да већина горе наведених измена стандарда није релевантна за пословање Друштва, нити да има материјално значајне ефекте на приложене финансијске извештаје, сходно наведеном, приложени финансијски извештаји нису усаглашени са свим захтевима МСФИ и не могу се сматрати финансијским извештајима састављеним и приказаним у складу са МСФИ.

(б) Нови стандарди, тумачења и измене постојећих стандарда који нису ступили на снагу

До датума усвајања приложених финансијских извештаја, следећи МРС, МСФИ и тумачења која су саставни део стандарда, као и њихове измене, издати су од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, односно Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања али нису још ступили на снагу, нити су званично преведени и објављени од стране Министарства финансија, па самим тим нису ни примењени од стране Друштва:

- Измене различитих стандарда (МСФИ 5, МСФИ 7, МРС 19 и МРС 34) које су резултат пројекта годишњег унапређења стандарда, “Циклус 2012-2014”, објављеног од стране ИАСБ-а у септембру 2014. године, првенствено кроз отклањање неконзистентности и појашњење текста (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 1 “Презентација финансијских извештаја” - Иницијатива у погледу обелодањивања (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 12 “Порези на добитак” - Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 16 “Некретнине, постројења и опрема” и МРС 38 “Нематеријална улагања” - Тумачење прихватљивих метода амортизације (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 16 “Некретнине, постројења и опрема” и МРС 41 “Пољопривреда” - Пољопривреда - индустријске биљке (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 27 “Појединачни финансијски извештаји” - Метод удела у појединачним финансијским извештајима (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 28 “Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате” и МСФИ 10 “Консолидовани финансијски извештаји” - Продаја или унос имовине између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког подухвата (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- Измене МРС 28 “Улагања у придружене ентитете и заједничке подухвате”, МСФИ 10 “Консолидовани финансијски извештаји” и МСФИ 12 “Обелодањивање о учешћима у другим ентитетима” - Примена изузећа у консолидацији (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (Наставак)

2.2. Утицај и примена нових и ревидираних МРС/МСФИ (Наставак)

(6) Нови стандарди, тумачења и измене постојећих стандарда који нису ступили на снагу (Наставак)

- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године);
- Измене МСФИ 11 “Заједнички аранжмани” - Рачуноводствено обухватање стицања интереса у заједничким аранжманима (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- МСФИ 14 “Рачуни регулаторних разграничења” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године);
- МСФИ 15 “Приходи из уговора са клијентима” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године); и
- МСФИ 16 “Лизинг” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године).

2.3. Упоредни подаци

Упоредне податке и почетна стања чине подаци садржани у финансијским извештајима за 2016. годину, састављени у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, који су били предмет ревизије.

2.4. Наставак пословања

Финансијски извештаји Друштва су састављени у складу са начелом сталности пословања, које подразумева да ће Друштво наставити са пословањем у догледној будућности, која обухвата период од најмање дванаест месеци од датума финансијских извештаја.

Друштво је у 2017. години остварило нето губитак од РСД 95.978 хиљада, док акумулирани губитак на дан 31. децембра 2017. године износи РСД 1.479.452 хиљаде. На дан биланса стања краткорочне обавезе Друштва мање су од његове обртне имовине за РСД 2.413.026 хиљада.

Током ранијих пословних година, постепено је дошло до отежане наплате потраживања од матичног предузећа као примарног купца. Ово је крајња последица економске ситуације у земљи, јер матична фирма има проблема у наплати од трговинских ланаца. Ово је довело до отежаног сервисирања откупа примарне сировине - сунцокрета. Како би се ово превазишло, одлучено је да се систем краткорочно задужује ради олакшаног измиривања обавеза. Крајњи ефекат је био негативан резултат, коме је допринело повећање финансијских обавеза, смањење продаје, поскупљење сировина и смањење залиха.

Током 2014. године и почетком 2016. године Друштво је уговорило репрограмирање дугорочних обавеза по кредитима код пословних банака осим НЛБ банке. Са Комерцијалном банком је уговорен грејс период од 2 године почевши од марта 2016. године док је са Алпха банком а.д. Београд уговорен грејс период до јуна 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(Наставак)**

2.5. Коришћење процењивања

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни резултати могу одступати од ових процена.

Процене, као и претпоставке на основу којих су извршене процене, предмет су редовних провера. Уколико се путем провера утврди да је дошло до промене у процењеној вредности, утврђени ефекти се признају у финансијским извештајима у периоду када је до промене дошло. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањене су у Напомени 4.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрему Друштва на дан 31. децембра 2017. године чине земљиште, грађевински објекти и опрема.

Ставке некретнина, постројења и опреме одмеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вредности. Набавна вредност укључује издатке који се директно приписују набавци средстава, што укључује фактурну вредност (укључујући царинске дажбине и ПДВ), све трошкове који се директно приписују довођењу средстава на локацију и у стање које је неопходно да би средство могло функционисати на начин на који руководство очекује, иницијалну процену трошкова демонтаже, уклањања средстава и обнове подручја на ком је средство лоцирано.

Након почетног признавања као средстава, НПО Друштва се вреднују по моделу фер вредности. Процена се врши на годишњем нивоу уколико постоје значајне промене правичне/фер вредности. У супротном се процена врши у периоду од 3 до 5 година.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средстава или се признају као посебно средство, уколико је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Друштво у будућности имати економску корист од тог средстава и ако се његова вредност може поуздано одмерити. Књиговодствена вредност замењеног средстава се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.1. Некретнине, постројења и опрема (Наставак)

Амортизација средстава се обрачунава применом пропорционалне методе како би се њихова набавна вредност распоредила током процењеног века трајања, као што следи:

Опис	2017. %	Процењени век трајања у годинама	2016. %	Процењени век трајања у годинама
Право коришћења грађевинског земљишта				
Грађевински објекти	2,5-4%	40-25	2,5-4%	40-25
Компјутерска опрема	4-11%	25-9	4-11%	25-9
Моторна возила	3,3-15%	30-6	3,3-15%	30-6
Намештај и остала опрема	8,3-16,60%	12-6	8,3-16,60%	12-6

Корисни век употребе средства се ревидира и по потреби коригује на датум сваког биланса стања.

Добици и губици који проистичу из расходовања или продаје средства се признају у билансу успеха периода када је средство расходовано, односно продато, и то у висини разлике између новчаног прилива и књиговодствене вредности средства.

Обрачун амортизације нематеријалне имовине и опреме за пореске сврхе врши се у складу са Законом о порезу на добит правних лица Републике Србије (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014, 142/2014, 91/2015 и 112/2015) и Правилником о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 116/2004 и 99/2010), што резултира у одложеним порезима.

3.2. Учешћа у капиталу осталих правних лица

Зависна правна лица представљају она правна лица која су под контролом Друштва, при чему се под контролом подразумева моћ управљања финансијским и пословним политикама правног лица са циљем остварења користи од његовог пословања. Сматра се да контрола постоји када Друштво поседује, директно или индиректно (преко других зависних правних лица) више од половине права гласа у другом друштву.

Учешћа у капиталу зависних правних лица исказују се по првобитној вредности улагања умањеној за евентуалне кумулиране губитке по основу обезвређења.

3.3. Умањење вредности нефинансијских средстава

На сваки датум биланса стања, за некретнине, постројења и опрему врши се провера да ли постоје индикатори да је њихова вредност умањена. Уколико постоји индикатор могућег обезвређења, врши се процена њихове надокнадиве вредности која се потом пореди са њиховом књиговодственом вредности. Ако је надокнадива вредност нижа, књиговодствена вредност се своди на надокнадиву вредност и губитак због умањења вредности се признаје у текућем билансу успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.3. Умањење вредности нефинансијских средстава (Наставак)

Надокнадива вредност је фер вредност средства умањена за трошкове продаје или вредност у употреби, у зависности која од ових вредности је виша. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства код којих је дошло до умањења вредности ревидирају се на сваки извештајни датум због могућег укидања ефеката умањења вредности.

3.4. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Набавну вредност сировина и трговачке робе чини фактурна цена добављача увећана за зависне трошкове набавке. Цену коштања недовршене производње и готових производа чине директни трошкови материјала и зарада и припадајући део општих трошкова производње. Обрачун излаза залиха врши се по методи просечне пондерисане цене.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха робе у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. Оштећене залихе робе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се у потпуности отписују. Исправка вредности - обезвређење оштећене залихе се евидентира преко расхода по основу обезвређивања имовине где се евидентирају негативни ефекти промене поштене фер вредности.

3.5. Финансијски инструменти

3.5.1. Финансијска средства

Друштво признаје финансијска средства у свом билансу стања само онда када оно постане једна од уговорних страна у финансијском инструменту.

Финансијска средства престају да се признају када је дошло до истека уговорног права или преноса права на приливе готовине по основу тог средства, и када је Друштво извршило пренос свих ризика и користи који проистичу из власништва над финансијским средством.

Финансијска средства се иницијално признају по фер вредности увећаној и за директно приписиве трансакционе трошкове (осим у случају када се ради о финансијским средствима која се вреднују по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у билансу успеха, када се трансакциони трошкови третирају као расходи периода). Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања - датум када се Друштво обавезало да ће купити или продати средство.

Финансијска средства Друштва укључују готовину, потраживања од купаца и друга потраживања, краткорочне и остале дугорочне финансијске пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.5. Финансијски инструменти (Наставак)

3.5.1. Финансијска средства (Наставак)

Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

Финансијска средства се класификују у следеће категорије: финансијска средства која се вреднују по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у билансу успеха, зајмови и потраживања, финансијска средства расположива за продају и средства која се држе до рока доспећа.

Друштво је класификовало финансијска средства у категорију “Зајмови и потраживања”.

Накнадно вредновање финансијских средстава зависи од њихове класификације, као што следи:

(а) Зајмови и потраживања

Зајмови и потраживања представљају недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту. Изузетно од општег правила почетног признавања финансијских средстава, краткорочна бескаматна потраживања код којих је ефекат дисконтовања нематеријалан, иницијално се признају по оригиналној фактурној вредности.

Након иницијалног признавања, зајмови и потраживања се накнадно одмеравају по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе, умањеној за обезвређење.

У билансу стања Друштва ова категорија финансијских средстава обухвата потраживања од купаца и друга потраживања из пословања и дате стамбене кредите запосленима евидентираним у оквиру осталих дугорочних финансијских пласмана.

Потраживања од купаца се евидентирају по фактурној вредности умањеној за исправку вредности обезвређених потраживања. Процена исправке вредности потраживања врши се на основу старосне анализе и историјског искуства, и када наплата целог или дела потраживања више није вероватна. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у билансу успеха у оквиру осталих расхода.

Остали дугорочни финансијски пласмани обухватају бескаматна потраживања од запослених по основу одобрених стамбених зајмова.

Стамбени зајмови запосленима се вреднују по амортизованој вредности коришћењем каматне стопе по којој би Друштво могло да прибави дугорочне позајмице, а која одговара ефективној каматној стопи. Исправка вредности потраживања од запослених се утврђује када постоји објективан доказ да Друштво неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.5. Финансијски инструменти (Наставак)

3.5.2. Финансијске обавезе

Друштво признаје финансијске обавезе у свом билансу стања само онда када оно постане једна од уговорних страна у финансијском инструменту.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла. У случају где је постојећа финансијска обавеза замењена другом обавезом према истом повериоцу, али под значајно промењеним условима или уколико су услови код постојеће обавезе значајно измењени, таква замена или промена услова третира се као престанак признавања првобитне обавезе са истовременим признавањем нове обавезе, док се разлика између првобитне и нове вредности обавезе признаје у билансу успеха.

Финансијске обавезе се иницијално признају по фер вредности, увећаној за директно приписиве трошкове трансакција. Изузетно од општег правила почетног признавања финансијских обавеза, краткорочне бескаматне обавезе код којих је ефекат дисконтовања нематеријалан, иницијално се признају по оригиналној фактурној вредности.

Финансијске обавезе Друштва укључују финансијске обавезе, обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања.

Финансијске обавезе Друштва се, у смислу МРС 39 “Финансијски инструменти: признавање и одмеравање”, класификују као зајмови и кредити. Руководство врши класификацију својих финансијских обавеза у моменту иницијалног признавања.

Накнадно вредновање финансијских обавеза зависи од њихове класификације, као што следи:

(б) Обавезе за примљене позајмице

Примљене позајмице се вреднују по амортизованој вредности, што због краткорочне природе ових обавеза (до годину дана) одговара њиховој номиналној вредности.

(в) Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања

Обавезе према добављачима настају на основу уобичајених услова пословања и не носе камату.

Обавезе према добављачима и остале краткорочне обавезе вреднују се по амортизованој вредности, што због краткорочне природе ових обавеза одговара њиховој номиналној (фактурној) вредности.

3.5.3. Међусобно пребијање финансијских инструмената

Финансијска средства и финансијске обавезе се пребијају, а разлика између њихових сума се признаје у билансу стања само ако постоји законом омогућено право да се изврши пребијање признатих износа и постоји намера да се исплата изврши по нето основу, или да се истовремено прода средство и измири обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.5. Финансијски инструменти (Наставак)

3.5.4. Финансијски инструменти који се не вреднују по фер вредности

Финансијски инструменти који нису вредновани по фер вредности укључују: готовину и готовинске еквиваленте, потраживања из пословања, дате зајмове и обавезе према добављачима.

Због свог краткорочног карактера, књиговодствена вредност готовинских еквивалената и готовине, потраживања из пословања и обавеза из пословања одговара њиховој фер вредности.

3.6. Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују средства на рачунима код банака и готовину у благајни.

3.7. Капитал

Капитал Друштва чине:

- (а) Акцијски капитал;
- (б) Остали основни капитал;
- (в) Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације НПО;
- (г) Нераспоређени добитак и
- (д) Акумулирани губитак.

3.8. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина

Резервисања се признају и врше када Друштво има садашњу обавезу, законску или изведену, као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће доћи до одлива ресурса како би се измирила обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се признају у износима који представљају најбољу процену издатака захтеваних да се измири садашња обавеза на датум биланса стања. Трошак резервисања се признаје у расходима периода.

Резервисања се поново разматрају на сваки датум биланса стања и коригују ради одражавања најбоље текуће процене. Када више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван, резервисање се укида у корист биланса успеха текуће године. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Резервисања за отпремнине запослених за одлазак у пензију након испуњених законских услова се одмеравају по садашњој вредности очекиваних будућих одлива применом дисконтне стопе која одражава камату на висококвалитетне хартије од вредности које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене. Друштво није вршило обрачун резервисања по основу отпремнина запослених за 2016. годину.

Потенцијалне обавезе се не признају као обавезе у финансијским извештајима. Потенцијалне обавезе се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.8. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (Наставак)

Друштво не признаје потенцијалну имовину као имовину у финансијским извештајима. Потенцијална имовина се обелодањује у напоменама уз финансијске извештаје уколико је прилив економских користи вероватан.

3.9. Примања запослених

(а) Порези и доприноси за обавезно социјално осигурање

У складу са важећим пореским прописима, Друштво је обавезно да уплаћује порез и доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају применом законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Друштво није у обавези да запосленима након одласка у пензију исплаћује накнаде које представљају обавезу државних пензионих фондова.

Порези и доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

(б) Накнаде и друге бенефиције запослених - Отпремнине приликом одласка у пензију

У складу са Законом о раду, Друштво има обавезу исплате накнаде запосленима приликом одласка у пензију у износу од две просечне бруто зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику. Трошкови и обавезе по основу ових планова нису обезбеђени фондовима.

Обавезе по основу отпремнина приликом одласка у пензију се процењују на годишњем нивоу применом методе пројектоване кредитне јединице, на основу обрачуна актуара. Трошкови претходно извршених услуга признају се у билансу успеха када настану, док се актуарски добици и губици признају у извештају о осталом резултату и у оквиру капитала. Друштво није вршило обрачун резервисања по основу отпремнина запослених за 2017. годину.

3.11. Признавање прихода

Друштво признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити и када је вероватно да ће у будућности Друштво имати прилив економских користи.

Приход се признаје у висини фер вредности примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Друштва. Приход се исказује без ПДВ-а, повраћаја робе, рабата и попушта.

(а) Приход од продаје робе

Приход од продате робе се признаје када Друштво испоручи робу купцу. Приходи од продаје робе се признају када су суштински сви ризици и користи од власништва над робом прешли на купца, што се уобичајено дешава приликом испоруке робе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.11. Признавање прихода (Наставак)

(а) Приход од продаје робе (Наставак)

Сматра се да приликом продаје није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок плаћања до 60 дана, што је у складу са тржишном праксом.

(б) Приходи од камата

Камате настале по основу потраживања из пословних односа исказују се у оквиру финансијских прихода у обрачунском периоду у коме су настале (Напомена 26).

3.12. Признавање расхода

Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују набавну вредност продате робе, трошкове потрошног материјала, горива и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације, одржавања и услуге пружене од стране трећих лица. Пословни расходи обухватају и нематеријалне трошкове као што су трошкови осигурања, платног промета, репрезентације, пореза и остале трошкове настале у текућем обрачунском периоду.

Пословни расходи евидентирају се у билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода, у стварно насталом износу, у обрачунском периоду на који се односе.

(а) Трошкови одржавања

Трошкови текућег одржавања нематеријалне имовине и опреме се признају на терет расхода обрачунског периода у ком су настали у стварно насталом износу (Напомена 23).

(б) Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања третирају се као расход периода у моменту њиховог настанка. Трошкови позајмљивања обухватају камату и остале трошкове настале у вези са позајмљивањем средстава.

Расходи камата исказују се у билансу успеха у оквиру финансијских расхода (Напомена 27).

3.13. Прерачунавање страних валута и рачуноводствени третман курсних разлика и ефеката по основу валутне клаузуле

Ставке укључене у финансијске извештаје Друштва одмеравају се коришћењем валуте примарног привредног окружења у коме Друштво послује (функционална валута). Као што је изнето у Напомени 2.1, финансијски извештаји приказују се у хиљадама динара (РСД), који представља функционалну и извештајну валуту Друштва.

Сва средства и обавезе у страним средствима плаћања се на дан извештавања прерачунавају у њихову динарску противвредност применом званичног девизног курса Народне банке Србије важећег на тај дан (Напомена 35).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.13. Прерачунавање страних валута и рачуноводствени третман курсних разлика и ефеката по основу валутне клаузуле (Наставак)

Пословне промене у страним валутама током извештајног периода прерачунавају се у динарску противвредност применом званичних девизних курсева Народне банке Србије важећих на дан пословне промене.

Позитивне и негативне курсне разлике настале прерачуном монетарних средстава и обавеза исказаних у страним валутама на крају године и прерачуном трансакција у току извештајног периода евидентирају се у билансу успеха, као део финансијских прихода (Напомена 26), односно финансијских расхода (Напомена 27).

Позитивни и негативни ефекти уговорених девизних клаузула у вези са потраживањима и обавезама, такође се исказују као део финансијских прихода (Напомена 26), односно финансијских расхода (Напомена 27).

3.14. Порез на добитак

Текући порез

Порез на добитак се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014, 142/2014, 91/2015 и 112/2015) и релевантним подзаконским актима.

Порез на добитак обрачунава се применом стопе од 15% на пореску основицу исказану у пореском билансу (2014. година: 15%), након чега се може умањити за утврђене пореске кредите. Порески биланс се предаје најкасније у року од 180 дана од дана истека периода за који се утврђује пореска обавеза. Друштво током године порез на добитак плаћа у виду месечних аконтација, чију висину утврђује на основу пореске пријаве за претходну годину.

Сходно Закону о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица (“Службени гласник Републике Србије” бр. 108/2013), почев од утврђивања пореза на добитак за 2014. годину, порески обвезници више не могу да користе пореску олакшицу у виду пореског кредита по основу улагања у основна средства. Порески обвезник који је до 31. децембра 2013. године остварио право на порески подстицај - порески кредит и исказао податке у пореском билансу и пореској пријави за 2013. годину, може то право да користи до истека рока прописаног Законом (не дуже од десет година).

Порески прописи у Републици Србији не дозвољавају да се порески губици из текућег периода искористе као основа за повраћај пореза плаћеног у одређеном претходном периоду. Губици утврђени у пореском билансу у текућем обрачунском периоду могу се пренети на рачун добити утврђене у пореском билансу из будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.14. Порез на добитак (Наставак)

Одложени порез

Одложени порез на добитак се укалкулисава у пуном износу, коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у финансијским извештајима. Одложени порез на добитак се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази до датума биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства признају се за одбитне привремене разлике и неискоришћене износе преносивих пореских кредита и пореских губитака, до мере до које је извесно да је ниво очекиване будуће опорезиве добити довољан да се све одбитне привремене разлике, пренети неискоришћени порески кредити и неискоришћени порески губици могу искористити.

Одложена пореска средства која нису призната процењују се на сваки извештајни датум и признају до мере у којој је постало вероватно да ће будућа опорезива добит дозволити повраћај одложеног пореског средства. Текући и одложени порези признају се као расходи и приходи и укључени су у нето добитак/(губитак) периода. Одложени порез на добитак који се односи на ставке које се директно евидентирају у корист или на терет капитала се такође евидентира у корист, односно на терет капитала.

3.15. Обелодањивање односа са повезаним странама

За сврху ових финансијских извештаја, лица се третирају као повезана у складу са дефиницијом повезаних страна у Одељку 33 МСФИ за МСП “Обелодањивања повезаних страна”. Стања потраживања и обавеза на дан извештавања, као и трансакције у току извештајних периода настале са повезаним лицима посебно се обелодањују (Напомена 31).

3.16. Расподела добитка

Расподела добитка власницима капитала Друштва признаје се као обавеза у периоду у коме су власници капитала Друштва одобрили расподелу добитка.

3.17. Зарада по акцији

Друштво израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем издатих обичних акција у току периода.

У Финансијском извештају на 31.12.2017.године Друштво је исказало губитак.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

4. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА

Рачуноводствене процене и просуђивања се континуирано вреднују и заснивају се на историјском искуству и другим факторима, укључујући очекивања будућих догађаја за које се верује да ће у датим околностима бити разумна.

Друштво прави процене и претпоставке које се односе на будућност. Резултирајуће рачуноводствене процене ће, по дефиницији, ретко бити једнаке оствареним резултатима.

У даљем тексту наведене су кључне процене и претпоставке које садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза у току наредне финансијске године.

Корисни век употребе некретнина, постројења и опреме

Некретнине, постројења и опрема се амортизују током њиховог корисног века употребе. Корисни век употребе се заснива на процени дужине периода у коме ће средство генерисати приходе.

Процену периодично врши руководство Друштва и врши одговарајуће измене, уколико се за тим јави потреба. Промене у проценама могу да доведу до значајних промена у садашњој вредности и износа који су евидентирани у билансу успеха у одређеним периодима.

Примера ради: уколико би Друштво смањило користан век трајања наведених средстава за 10%, дошло би до додатног повећања трошкова амортизације на годишњем нивоу у износу од РСД 526 хиљада.

Обезвређење нефинансијске имовине

На дан извештавања, руководство Друштва анализира вредности по којима су приказане некретнине, постројења и опрема Друштва. Уколико постоји индикација да је неко средство обезвређено, надокнадив износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења.

Разматрање обезвређења захтева од руководства Друштва субјективно просуђивање у погледу токова готовине, стопа раста и дисконтних стопа за јединице које генеришу токове готовине, а које су предмет разматрања.

Обезвређење потраживања од купаца и других потраживања

Друштво обрачунава обезвређење сумњивих потраживања на основу процењених губитака који настају јер корисници услуга и остали дужници нису у могућности да изврше тражена плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређења сумњивих потраживања, Друштво се ослања на старост потраживања и промене у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате у готовини. Стварни ниво потраживања која су наплаћена може да се разликује од процењених нивоа наплате, што може позитивно или негативно да се одрази на резултате пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

4. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА (Наставак)

Резервисања по основу отпремнина

Трошкови утврђених накнада запосленима након одласка у пензију након испуњених законских услова утврђују се применом актуарске процене. Актуарска процена укључује процену дисконтне стопе, будућих кретања зарада, стопе морталитета и флукуације запослених. Због дугорочне природе ових планова, значајне неизвесности утичу на исход процене.

Друштво није вршило обрачун резервисања по основу отпремнина запослених за 2017. годину.

Фер вредност финансијских инструмената

Пословна политика Друштва је да обелодани информације о фер вредности финансијских средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и када се фер вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. С обзиром на то да у Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве.

Друштво у билансу стања нема исказаних финансијских средстава и обавеза која се вреднују по фер вредности. Фер вредност готовине и краткорочних депозита, потраживања од купаца, других потраживања, обавеза према добављачима и осталих краткорочних обавеза одговара њиховој књиговодственој вредности првенствено због краткорочног доспећа ових финансијских инструмената. Руководство Друштва сматра да износи у приложеним финансијским извештајима одражавају вредност која је у датим околностима најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

Судски спорови

Друштво је укључено у два судска спора који проистиче из његовог свакодневног пословања. Друштво процењује вероватноћу негативног исхода овог питања, као и износе вероватних или разумних процена губитака. Приложени финансијски извештаји не укључују резервисања по основу поменутих судских спорова који су у току.

Разумне процене обухватају просуђивање руководства након разматрања информација које укључују обавештења, поравнања, процене од стране правног сектора, доступне чињенице, идентификацију потенцијалних одговорних страна и њихове могућности да допринесу решавању, као и претходно искуство. Резервисање се формира када је вероватно да постоји обавеза чији се износ може поуздано проценити пажљивом анализом. Потребно резервисање се може променити у будућности због нових догађаја или добијања нових информација.

Питања која су или потенцијалне обавезе или не задовољавају критеријуме за резервисање се обелодањују (Напомена 33), осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишном ризику (који обухвата ризик од промена курсева страних валута, каматни ризик и ризик од промене цена), финансијском ризику (девизном и каматном), кредитном ризику и ризику ликвидности.

Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум. Управљање ризицима обавља Финансијска служба Друштва у складу са политикама одобреним од стране Надзорног одбора.

Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају умањењем изложености Друштва овим ризицима. Друштво не може да елиминира све финансијске и оперативне ризике, али увођењем ригорозног контролног оквира и надгледањем и одговарањем на потенцијалне ризике, Друштво је у могућности да управља овим ризицима.

Руководство Друштва сматра да су у текућим околностима политике управљања ризицима адекватне и ефективне и да се њиховом одговарајућом применом у свакодневном пословању минимизира изложеност Друштва првенствено негативним ефектима ризика. У 2017. години није било промена у политикама управљања ризицима.

Друштво не користи никакве финансијске инструменте заштите од ефеката финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

5.1. Финансијски инструменти по категоријама

Категорије финансијских инструмената, према књиговодственом стању на дан 31. децембра 2017. и 2016. године, приказане су у следећој табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Финансијска средства		
Остали дугорочни финансијски пласмани	296	296
Потраживања по основу продаје	3.810.518	3.638.674
Друга потраживања	27.312	20.276
Краткорочни финансијски пласмани	418.845	261.890
Готовински еквиваленти и готовина	9.838	22.741
Укупно	<u>4.266.809</u>	<u>3.943.877</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочне обавезе	1.962.093	2.368.656
Краткорочне финансијске обавезе	726.911	386.207
	2.015.017	
Обавезе из пословања		1.091.135
Остале краткорочне обавезе	196.939	196.939
Обавезе по основу ПДВ	-	-
Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине	89.374	50.895
Укупно	<u>4.990.334</u>	<u>4.096.200</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.1. Финансијски инструменти по категоријама (Наставак)

У 2017. и 2016. години Друштво није имало дериватне финансијске инструменте.

Преглед значајних рачуноводствених политика и примењени методи, укључујући критеријуме за признавање и основе за вредновање, као и основе на којима се признају приходи и расходи за сваку класу финансијских средстава, финансијских обавеза и инструмената капитала су обелодањени у Напомени 3. уз финансијске извештаје.

5.2. Фактори финансијског ризика

(а) *Тржишни ризик*

Тржишни ризик је ризик да ће фер вредност будућих токова готовине финансијског инструмента бити променљива због промена тржишних цена. Тржишни ризик укључује три врсте ризика, као што следи:

Ризик од промене курса страних валута

Друштво не послује у међународним оквирима, тако да није изложено ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено ЕУР. Ризик проистиче како из будућих пословних трансакција, тако и из признатих средстава и обавеза у иностраној валути.

Руководство Друштва је установило политику за управљање ризиком од промена курса страних валута у односу на његову функционалну валуту.

Друштво има потраживања и обавезе у страним валутама и руководство Друштва предузима мере да максимизира усклађеност прилива и одлива у истој иностраној валути ради заштите од промене девизних курса. С друге стране, Друштво још не користи заштиту трансакција од девизног ризика (хеџинг), с обзиром на постојећу регулативу и недовољно развијено финансијско тржиште.

На дан 31. децембра 2017. године, курс ЕУР у односу на РСД је порастао у односу на курс на исти дан претходне године. Осцилације курса у току 2017. године утицале су на исказан ниво позитивних и негативних курсних разлика.

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године књиговодствена вредност средстава и обавеза изражених у ЕУР је следећа:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Готовина и готовински еквиваленти	4.309	4.309
Потраживања по основу продаје	314.689	314.689
Укупно	<u>318.998</u>	<u>318.998</u>
Краткорочне финансијске обавезе	(338.780)	(338.780)
Обавезе из пословања	(74.111)	(74.111)
Дугорочне обавезе	(2.368.656)	(2.368.656)
Остале обавезе	-	-
Укупно	<u>(2.781.547)</u>	<u>(2.781.547)</u>
Нето девизна позиција:	<u>(2.462.549)</u>	<u>(2.462.549)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.2. Фактори финансијског ризика (Наставак)

(а) *Тржишни ризик (Наставак)*

На дан 31. децембра 2017. године, финансијска средства у износу од РСД 418.845 хиљаду су изражена у страниј валути, што представља 8,% укупних финансијских средстава Друштва.

На дан 31. децембра 2017. године, финансијске обавезе изражене у страниј валути износе РСД 2.689.004 хиљада, што представља 62% укупних финансијских обавеза Друштва.

Ризик од промене каматних стопа

Друштво је изложено разним ризицима који кроз ефекте промена висине тржишних каматних стопа делују на његов финансијски положај и токове готовине. Пословање Друштва је изложено ризику промене каматних стопа у мери у којој каматносна средства (укључујући инвестиције) и каматносне обавезе доспевају за наплату у различито време или у различитим износима.

У следећој табели је приказана изложеност Друштва ризику промене каматних стопа:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Инструменти са фиксном каматном стопом		
Финансијска средства		-
Финансијске обавезе	(1.214.631)	(1.468.431)
	<u>(1.214.631)</u>	<u>(1.468.431)</u>
Инструменти са варијабилном каматном стопом		
Финансијска средства	-	-
Финансијске обавезе	(2.689.004)	(1.239.005)
	<u>(2.689.004)</u>	<u>(1.239.005)</u>

Са обзиром да Друштво нема значајну каматносна имовину, приход Друштва и токови готовине у великој мери су независни од промена тржишних каматних стопа. Ризик Друштва од промена фер вредности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених краткорочних и дугорочних кредита од банака. Кредити су примљени по променљивим каматним стопама и излажу Друштво каматном ризику токова готовине. Током 2017. године, обавеза по кредиту је била са варијабилном каматном стопом, која је везана за Еурибор. Обавеза по кредиту са променљивим каматним стопама била је изражена у страниј валути или се ради о кредиту са валутном клаузулом (ЕУР).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.2. Фактори финансијског ризика (Наставак)

(а) *Тржишни ризик (Наставак)*

Ризик од промене каматних стопа (Наставак)

Друштво врши анализу изложености ризику од промене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирање, пре свега за дугорочне обавезе будући да оне представљају најзначајнију каматоносну позицију. Активности управљања ризицима имају за циљ да оптимизирају нето расход од камата, уз услов да су тржишне каматне стопе на нивоу који је у складу са пословном стратегијом Друштва.

Ризик од промене цена

Друштво није изложено значајнијем ризику од промене цена власничких хартија од вредности с обзиром на то да нема улагања класификованих у билансу стања као расположива за продају или као финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују у билансу успеха.

(б) *Кредитни ризик*

Кредитни ризик је ризик настанка финансијских губитака Друштва као резултат кашњења клијената или друге уговорне стране у измиривању уговорних обавеза. Кредитни ризик се првенствено везује за изложеност Друштва по основу готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, инвестирања у хартије од вредности, потраживања од правних и физичких лица и преузетих обавеза.

Друштво је изложено кредитном ризику и обезбеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мера и активности на нивоу Друштва. У случају неблаговременог измиривања обавеза купаца према Друштву, истима се прекида испорука производа. Међутим поред тога, Друштво има значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има мали број међусобно неповезаних купаца са појединачно великим износима дуговања. Поред прекида испорука производа, користе се следећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

На дан 31. децембра 2017. године Друштво располаже готовином и готовинским еквивалентима у укупном износу од РСД 9.838 хиљада.

Потраживања од купаца

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.2. Фактори финансијског ризика (Наставак)

(б) *Кредитни ризик (Наставак)*

Максимална изложеност Друштва по основу кредитног ризика за потраживања од купаца по географским регионима дата је у следећој табели:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Купци у земљи	3.498.279	3.323.985
Купци у иностранству	312.239	314.689
- Евро зона	-	-
- Остали	-	-
Укупно	<u>3.810.518</u>	<u>3.638.674</u>

Максимална изложеност Друштва по основу кредитног ризика за потраживања од купаца по типу уговорне стране дата је у следећој табели:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
	3.498.279	
Трговине на велико		3.638.674
Трговине на мало	-	-
Физичка лица	-	-
Укупно	<u>3.498.279</u>	<u>3.638.674</u>

(v) *Ризик ликвидности*

Ризик ликвидности је ризик да Друштво неће бити у могућности да финансира средства одговарајућим изворима финансирања са становишта рокова и стопа и ризик немогућности да се средство реализује по разумној цени у одговарајућем временском оквиру.

Друштво управља ликвидношћу са циљем да осигура да извори финансирања буду расположиви за измирење обавеза у тренутку њиховог доспећа. Друштво непрекидно процењује ризик ликвидности идентификовањем и праћењем промена у изворима финансирања потребним за испуњење пословних циљева Друштва, а у складу са пословном стратегијом Друштва.

Друштво има приступ разноликим изворима финансирања. Средства се прикупљају путем:

- Краткорочних и дугорочних кредита,
- Депозита и
- Акцијског капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.2. Фактори финансијског ризика (Наставак)

(ц) Ризик ликвидности (Наставак)

Следећа табела представља рочност доспећа средстава и обавеза, према преосталом року доспећа, на дан 31. децембра 2017. године:

	До 3 месеца	3 месеца до 1 године	1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	9.838	-	-	-	9.838
Потраживања	1.743.518	2.067.000	-	-	3.810.518
Краткорочни финансијски пласмани	-	418.845	-	-	418.845
Остали дугорочни финансијски пласмани	-	-	296	-	296
Остала потраживања	27.312	-	-	-	27.312
Укупно	1.780.668	2.485.845	296	-	4.266.809
Краткорочне финансијске обавезе	-	(726.911)	-	-	(726.911)
Обавезе из пословања	(1.410.512)	(604.505)	-	-	(2.015.017)
Дугорочне обавезе	-	-	1.962.093	-	(1.962.093)
Остале обавезе	(250.202)	-	-	-	(250.202)
Укупно	(1.123.110)	(1.331.416)	(2.368.656)	-	(4.096.200)
Рочна неусклађеност на дан 31.12.2017.	(352.355)	1.154.429	(2.368.360)	-	(152.323)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.2. Фактори финансијског ризика (Наставак)

(ц) Ризик ликвидности (Наставак)

Следећа табела представља рачност доспећа средстава и обавеза, према преосталом року доспећа, на дан 31. децембра 2017. године:

	До 3 месеца	3 месеца до 1 године	1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	9.838	-	-	-	9.838
Потраживања	3.810.518	-	-	-	3.810.518
Краткорочни финансијски пласмани	-	418.845	-	-	418.845
Остали дугорочни финансијски пласмани	-	-	296	-	296
Остала потраживања	27.312	-	-	-	27.312
Укупно	3.847.668	418.845	296	-	4.266.809
Краткорочне финансијске обавезе	-	(726.911)	-	-	(726.911)
Обавезе из пословања	(1.733.569)	(281.448)	-	-	(2.015.017)
Дугорочне обавезе	-	-	(1.962.093)	-	(1.962.093)
Остале обавезе	(624.268)	-	-	-	(624.268)
Укупно	(2.357.837)	(1.008.359)	(1.962.093)	-	(4.704.021)
Рочна неусклађеност на дан 31.12.2016.	1.489.831	(589.514)	(1.961.797)	-	(437.212)

5.3. Управљање ризиком капитала

Друштво се определило за финансијски концепт капитала и његово очување према коме је капитал дефинисан на основу номиналних новчаних јединица.

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а акционарима обезбедило дивиденде. Да би очувало односно кориговало структуру капитала, Друштво може да размотри следеће опције: корекција исплата дивиденди акционарима, враћање капитала акционарима, издавање нових акција или продаја средстава како би се смањила дуговања.

Друштво прати капитал на основу коефицијента задужености, који се израчунава као однос нето дуговања Друштва и његовог укупног капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.3. Управљање ризиком капитала (Наставак)

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године, коефицијент задужености Друштва био је као што следи:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>У РСД хиљада 31.12.2016.</u>
Краткорочне и дугорочне финансијске обавезе (Напомене 14 и 15)	2.689.004	2.754.863
Минус: готовински еквиваленти и готовина (Напомена 12)	<u>(9.838)</u>	<u>(22.741)</u>
Нето дуговања	<u>2.679.166</u>	<u>2.732.122</u>
Укупни капитал	<u>1.177.134</u>	<u>1.166.878</u>
Капитал - укупно	<u>3.856.300</u>	<u>3.899.000</u>
Коефицијент задужености	<u>69,47%</u>	<u>70,07%</u>

*Нето дуговање се добија када се укупне обавезе без капитала умање за готовинске еквиваленте и готовину.

**Укупан капитал представља капитал исказан у билансу стања.

*** Коефицијент задужености се рачуна као однос нето дуговања и укупног капитала.

5.4. Фер вредност финансијских средстава и обавеза

Пословна политика Друштва је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Друштва врши процену ризика и у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована врши исправку вредности.

Фер вредност финансијских средстава која су исказана по амортизованој вредности процењује се дисконтовањем новчаних токова коришћењем каматне стопе по којој би Друштво могло да прибави дугорочне позајмице, а која одговара ефективној каматној стопи. Друштво сматра да исказана књиговодствена вредност потраживања, након умањења за исправку вредности по основу обезвређења, као и номинална вредност обавеза из пословања, приближно одражава њихову тржишну вредност.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

5. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (Наставак)

5.4. Фер вредност финансијских средстава и обавеза (Наставак)

Фер вредност обавеза по кредитима процењује се дисконтовањем будућих уговорених новчаних токова према тренутној тржишној каматној стопи која је Друштву на располагању за потребе сличних финансијских инструмената. Овако утврђена фер вредност не одступа значајније од вредности по којој су исказане обавезе по кредитима у пословним књигама Друштва. Руководство Друштва сматра да износи у приложеним финансијским извештајима одражавају вредност која је у датим околностима најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

6. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевинск и објекти	Постројења и опрема	Остале НПО	НПО у припреми	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ						
Стање на дан 1. јануара 2016.	9.370	1.353.464	784.132	4.440	15.918	2.111.501
Повећања у току године	-	-	15.366	-	-	15.366
Отуђења и расходовања	-	-	-	-	-	232
Стање на 31. децембра 2016.	9.370	1.353.464	799.498	4.440	15.908	2.140.443
Повећања у току године	-	-	15.366	-	-	55.024
Отуђења и расходовања	-	-	-	-	-	(636)
Преноси	-	-	-	-	-	(27517)
Стање на 31. децембра 2016.	9.369	1.353.463	799.498	4.440	15.908	2.126.635
АКУМУЛИРАНА ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ						
Стање 1. јануара 2016.	-	(232.580)	(587.763)	-	-	(820.343)
Амортизација (Напомена 24)	-	(38.809)	(61.005)	-	-	(99.914)
Отуђења и расходовања	-	-	-	-	-	-
Стање на 31. децембра 2016.	-	(271.389)	(648.768)	-	-	(920157)
Амортизација Напомена 24)	-	(39.845...)	(34.922)	-	-	(74.766)
Отуђења и расходовања	-	-	-	-	-	-
Стање на 31. децембра 2017.	-	1.353.464	(692.459)	-	-	(1.003.174)
САДАШЊА ВРЕДНОСТ						
На дан 31.12.2017. године	9.370	1.353.463	91.672780	4.440	15.908	1.164.139
На дан 31.12.2016. године	9.370	1.353.464	117.547.951	4.440	15.908	1.220.287

На дан 31. децембра 2017. године, над целокупним непокретностима Друштва је успостављена хипотека као средство обезбеђења отплате кредита одобрених од стране Алпха банке а.д. Београд и Комерцијалне банке а.д. Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

7. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ-

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Учешћа у капиталу:		
- остала правна лица	1.528	1.528
Дугорочни финансијски пласмани:		
- остала правна лица	296	296
Стање на дан:	<u>1.824</u>	<u>1.824</u>

8. ЗАЛИХЕ

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Материјал	574.711	159.341
Резервни делови	21.294	24.047
Алат и инвентар	8.696	7.167
Минус: Исправка вредности	(55.895)	(49.441)
	<u>548.806</u>	<u>141.116</u>
Недовршена производња	148.214	9.206
Готови производи	80.517	22.629
Роба	141	128
Дати аванси за залихе и услуге	25.786	14.796
Стална средства намењена продаји	434	434
	<u>255.093</u>	<u>47.193</u>
Стање на дан:	<u>803.899</u>	<u>188.309</u>

9. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Потраживања по основу продаје		
Купци у земљи		
- матично и зависна правна лица (Напомена 31(а))	2.952.683	2.952.611
- остала повезана правна лица (Напомена 31(а))	669	182.118
- купци (3. лица)	801.292	445.711
Купци у иностранству		
- купци (3. лица)	336.262	338.712
	<u>4.090.906</u>	<u>3.919.152</u>
Минус исправка вредности	(280.388)	(280.479)
Стање на дан:	<u>3.810.518</u>	<u>3.638.674</u>

Потраживања по основу продаје укључују потраживања исказана у иностранској валути (ЕУР) у износу од РСД 312.239 хиљада.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

10. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Потраживања за камату и дивиденде (Напомена 31(а))	289.768	289.768
Потраживања од запослених	549	519
Остала текућа потраживања	33.268	25.713
Минус: Исправка вредности	<u>(295.724)</u>	<u>(295.724)</u>
Стање на дан:	<u>27.312</u>	<u>20.276</u>

11. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Кредити и пласмани:		
- матично и зависна правна лица (Напомена 31(а))	99.398	33.951
- остала правна лица (Напомена 31(а))	529.551	430.044
Минус: Исправка вредности	<u>(202.105)</u>	<u>(202.105)</u>
Стање на дан:	<u>418.845</u>	<u>261.890</u>

12. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Текући рачун	9.631	18.325
Девизни рачун	81	4.309
Остала новчана средства	<u>126</u>	<u>107</u>
Стање на дан:	<u>9.838</u>	<u>22.741</u>

13. КАПИТАЛ

Структуру капитала Друштва чине:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Акцијски капитал	763.937	763.937
Остали основни капитал	610.542	610.542
Ревалоризационе резерве по основу процене НПО	1.271.851	1.271.851
Нераспоређени добитак	-	-
Губитак	<u>1.469.196</u>	<u>1.479.453</u>
Стање на дан:	<u>1.177.134</u>	<u>1.166.877</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

13. КАПИТАЛ (Наставак)

Основни капитал Друштва се у целини односи на обичне акције. На дан 31. децембра 2017. године акцијски капитал се састоји од 763.937 обичних акција, појединачне номиналне вредности од РСД 1.000,00. Све емитоване акције су у потпуности уплаћене.

Већински власник Друштва је ИНВЕЈ А.Д. са 68,54 % акција и права гласа.

Структура акцијског капитала на дан 31. децембра 2017. године била је следећа:

Акционар	Број акција	У хиљадама РСД	Право гласа у %
ИНВЕЈ АД	523.635	523.635	68,54426
ПАРАЛЕЛА ДОО	30.753	30.753	4,02559
БУСИНЕСС СУПОРТ ДОО	19.525	19.525	2,55584
ТРИВИТ-МЛИН	13.422	13.422	1,75695
БДД МиВ ИНВЕСТМЕНТС	12.663	12.663	1,65760
ЕНИГМА ИНТЕРНАЦИОНАЛ	10.616	10.616	1,38964
СТАНКОВИЋ ДЕЈАН	9.655	9.655	1,26385
ЈОВАНОВИЋ ВЕЛИМИР	5.001	5.001	0,65464
ИНЕК ХОЛДИНГ ДОО БЕОГРАД	3.733	3.733	0,48865
СКУЛИЋ МИРОСЛАВ	3.199	3.199	0,41875
ОСТАЛИ	131.735	131.735	17,24423
Укупно	763.937	763.937	100.0%

Друштво крајње контролише привредно друштво ИНВЕЈ а.д. Земун.

14. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31.12.2017.	31.12.2016.
Дугорочни кредити и зајмови у земљи	1.214.631	1.468.431
Дугорочни кредити и зајмови у иностранству	1.371.729	1.239.005
	2.586.360	2.707.436
Минус:		
Текућа доспећа дугорочних обавеза - дугорочни кредити и зајмови (Напомена 15)	(624.267)	(338.780)
Стање на дан:	1.962.093	2.368.656

15. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31.12.2017.	31.12.2016.
Текућа доспећа (Напомена 14):		
- дугорочни кредити и зајмови	624.267	338.780
Краткорочни кредити и зајмови од повезаних правних лица:		
- остала повезана правна лица (Напомена 31(а))	92.643	47.427
Краткорочни кредити и зајмови у земљи	10.000	-
Стање на дан:	726.911	386.207

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

16. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Добављачи - повезана правна лица (Напомена 31(а)):		
- матично и зависна правна лица у земљи	2.196	1.606
- остала повезана правна лица у земљи	1.794	241.500
Добављачи у земљи+	1.927.423	773.918
Добављачи у иностранству	83.560	74.111
Стање на дан:	<u>2.014.973</u>	<u>1.091.135</u>

17. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Обавезе из специфичних послова		
Остале обавезе из специфичних послова (Напомена 31(а))	23.614	33.276
Обавезе по основу зарада и накнада зарада		
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	13.503	13.671
Обавезе за порезе и допринос на зарада и накнаде зарада	8.550	7.887
	<u>45.667</u>	<u>54.834</u>
Друге обавезе		
Обавезе по основу камата	166.209	141.988
Остале обавезе	185	117
	<u>166.394</u>	<u>142.105</u>
Стање на дан:	<u>212.061</u>	<u>196.939</u>

18. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембра 2017. године износе РСД 8.986 хиљада (31. децембар 2016. године: РСД 9.713 хиљада) и односе се на унапред обрачунате трошкове текућег обрачунског периода који нису фактурисани Друштву у току 2016. године (трошкови електричне енергије, трошкови превоза и друго).

19. ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
Туђа роба на залихама	-	-
Јемства и гаранције дате повезаним правним лицима (Напомена 33)	1.659.598	1.623.256
Стање на дан:	<u>1.659.598</u>	<u>1.623.256</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

20. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Приходи од продаје остала повезана лица (Напомена 31(б))	80.063	23.138
Приходи од продаје осталим купцима у земљи	3.085.583	2.393.411
Приходи од продаје осталим купцима у иностранству	973.429	1.149.172
Други пословни приходи	<u>5.326</u>	<u>5.868</u>
Укупно	<u>4.144.401</u>	<u>3.571.589</u>

21. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА И ЕНЕРГИЈЕ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Трошкови материјала	3.252.297	2.594.307
Трошкови горива и енергије	<u>247.005</u>	<u>253.395</u>
Укупно	<u>3.499.302</u>	<u>2.847.702</u>

22. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	211.027	192.025
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	37.634	34.109
Трошкови накнада по уговору о делу	10.893	7.750
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	2.699	1.955
Остали лични расходи	<u>13.910</u>	<u>11.320</u>
Укупно	<u>276.164</u>	<u>247.159</u>

23. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Транспортне услуге	82.748	69.628
Услуге одржавања	29.146	13.869
Закупнине	5.950	4.725
Реклама и пропаганда	83.295	97.604
Остало	<u>25.009</u>	<u>34.236</u>
Укупно	<u>226.148</u>	<u>220.062</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

24. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

Трошкови амортизације за 2017. годину износе РСД 74.766 хиљада (2016. година: РСД 83.656 хиљада) (Напомена 6).

25. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Нематеријалне услуге	24.840	20.557
Репрезентације	2.151	1.619
Премије осигурања	1.513	1.034
Платни промет	3.544	3.381
Чланарине	2.559	1.298
Порези	44.388	40.458
Остало	1.808	1.832
Укупно	<u>80.804</u>	<u>70.179</u>

26. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Приходи од камата	7	69
Позитивне курсне разлике:		
- курсне разлике	115.180	4.639
- ефекти валутне клаузуле	-	-
Укупно	<u>115.187</u>	<u>4.708</u>

Финансијски приходи укључују приходе остварене из односа са повезаним правним лицима у износу од РСД 0 хиљада (2016. година: РСД 24) (Напомена 31(б)).

27. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Финансијски расходи из односа са повезаним лицима (Напомена 31(б)):		
- матична и зависна правна лица	-	-
- остала повезана лица	-	-
	-	-
Расходи камата	107.641	97.099
Негативне курсне разлике:		
- курсне разлике	6.806	45.997
- ефекти валутне клаузуле	-	-
Остали финансијски расходи	1.913	1.231
Укупно	<u>116.360</u>	<u>144.327</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

28. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Добици од продаје нематеријалних улагања, НПО	-	439
Добици од продаје материјала	-	592
Вишкови	2.359	2.611
Наплаћена отписана потраживања	-	-
Приходи од смањења обавеза	-	-
Остали непоменути приходи	<u>1.528</u>	<u>18.473</u>
Укупно	<u>3.887</u>	<u>22.115</u>

29. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Губици од продаје материјала	66	5.175
Мањкови	10.237	8.168
Обезвређење нематеријалних.улагања	84.353	-
Обезвређење залиха	2.265	1.135
Остали непоменути расходи	<u>21.545</u>	<u>17.509</u>
Укупно	<u>118.468</u>	<u>31.986</u>

30. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

(а) Компоненте пореза на добитак

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Порески расход периода	-	-
Одложени порески приходи периода	<u>(3.535)</u>	<u>(4.600)</u>
Укупно	<u>(3.535)</u>	<u>(4.600)</u>

(б) Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе у износу од РСД 43.455 хиљада настале су као последица разлике између пореске основице појединих средстава и обавеза и износа тих средстава и обавеза исказаних у билансу стања, као и по основу пореског кредита по основу улагања у основна средства. Обрачун одложених пореских обавеза је приказан у следећој табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Амортизација основних средстава	39.920	43.455
Порески кредит по основу улагања у основна средства	<u>-</u>	<u>-</u>
Одложене пореске обавезе	<u>39.920</u>	<u>43.455</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

30. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (Наставак)

(б) Одложене пореске обавезе (Наставак)

Промене на одложеним пореским обавезама у току године приказане су у следећој табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Стање на дан 1. јануара	43.455	48.055
Ефекат привремених разлика евидентиран у корист биланса успеха	<u>(3.535)</u>	<u>(4.600)</u>
Одложене пореске обавезе	<u>39.920</u>	<u>43.455</u>

31. ОБЕЛОДАЊИВАЊЕ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

У свом редовном пословању Друштво остварује пословне трансакције са повезаним лицима. Друштво пружа услуге повезаним правним лицима и истовремено је корисник њихових услуга.

Односи између Друштва и његових повезаних правних лица регулисани су на уговорној основи и по тржишним условима.

(а) Стања потраживања и обавеза на дан 31. децембра 2017. године проистекла из трансакција са повезаним странама приказана су у следећој табели:

Биланс стања

Назив лица	Потраживања од купаца (Напомена 9)	Друга потраживања (Напомена 10)	КФП (Напомена 11)	Обавезе из пословања (Напомена 16)	Примљени кредити (Напомена 15)	Примљени аванси	Остале обавезе (Напомена 17)
ИНВЕЈ АД	2.952.611	-	38.690	1.606	-	-	-
АЛБУС АД	-	-	16.100	126	-	-	-
Ратар	-	-	-	114	-	-	-
МБС	-	-	-	59	9.859	-	9.662
Укупно:	<u>2.952.611</u>	<u>-</u>	<u>54.790</u>	<u>1.905</u>	<u>9.859</u>	<u>-</u>	<u>9.662</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

31. ОБЕЛОДАЊИВАЊЕ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (Наставак)

(б) Трансакције са повезаним странама, односно приходи и расходи настали у 2017. и 2016. години приказани су у следећој табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Пословни приходи (Напомена 20)	80.063	23.138
Финансијски приходи (Напомена 26)	-	-
Укупно:	<u>80.063</u>	<u>23.138</u>
	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Финансијски расходи (Напомена 27)	-	-
Укупно:	<u>-</u>	<u>-</u>

32. УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

У складу са чланом 18. Закона о рачуноводству Друштво је извршило усаглашавање потраживања и обавеза са дужницима и повериоцима.

Усаглашавање потраживања и обавеза извршено је са стањем на дан 31. децембра 2017. године.

33. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Издата јемства и гаранције

Стање кредита	Дужник	Одобрени износ	Износ	Доспеће	К.стона %
Комерцијална банка	Сунце	еур	5.000.000,00 €	5.000.000,00 €	27/03/25 Д Н г Еурибор + 4,30%
Комерцијална банка	Рубин	еур	1.282.294,13 €	1.089.949,57 €	31/12/20 Д Н г Еурибор + 4,00%
Универзал банка	Инвеј	еур	2.650.000,00 €	2.103.764,85 €	24/12/15 К Н м 1,00%
Алфабанк	Инвеј	еур	8.662.420,38 €	4.412.707,00 €	18/07/24 Д Н г Еурибор + 1,50%
АОФИ	МБС	еур	500.000,00 €	500.000,00 €	09.06.2017 3м 3,00%
Тотал			18.094.714,51€	13.106.421,42€	

34. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја након датума извештајног периода који би захтевали корекције или обелодањивање у напоменама уз приложене финансијске извештаје Друштва за 2017. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

За годину завршену 31. децембра 2017.

Износи су исказани у РСД хиљада, осим уколико није другачије назначено

---

35. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични девизни курсеви Народне банке Србије, коришћени за прерачун девизних позиција биланса стања на дан 31. децембра 2017. и 2016. године у функционалну валуту (РСД), за поједине главне стране валуте су:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>У РСД 31.12.2016.</u>
ЕУР	118,4727	123,4723
УСД	99,1155	117,1353
ЦХФ	101,2847	114,8473
ГБП	133,4302	143,8065

У Врбасу, 28. јуна 2017. године

Јадранка Јовановић
Финансијски директор

Рајко Чаворовић
в.д. Генерални директор